

רבי ור' חייא, משניות וברייתות

א. ר' ישועה ב"ר יוסף הלוי, הליכות עולם שער שני פרק ב:י האמורא אין לו כח לחלוק על התנא בשום פנים בעולם ואמנם גבי רב ורבי חייא מצינו שאומר לפעמים רב תנא הוא ופליג בפ"ק דכתובות, ר' חייא תנא הוא ופליג בפ"ק דמציעא, ופשיטא שאינם תנאים שלא הוזכרו לא במשנה ולא בברייתא אלא רוצה לומר שהם חשובים כמו תנאים ויכולים לחלוק על משנה וברייתא, וזה התירוץ אינו מתרץ אלא מתוך דוחק גדול שאינו מוצא תירוץ אחר כדמוכח התם בריש מציעא דמקשה ברישא על ר' חייא מכה מתניתין ולא מתרץ תנא הוא ופליג עד לבסוף דלא הוה אפשר ליה בלאו הכי.

ביצים גמורות במעי שחוטה נאכלין עם חלב

ב. תוספות מסכת חולין דף נח עמוד א "ושוין"

ואם תאמר דהשתא חשבי בית הלל ביצת נבלה כבשר דאסרי אפילו כמותה נמכרת בשוק, ובפרק קמא דביצה (דף ו:): אמרינן השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב, ואפילו רבי יעקב (שם ז.) לא פליג אלא דקאמר אם היו מעורות בגידים אסורות אבל בשאינן מעורות מותר! ותירץ בהלכות גדולות דגבי איסור נבלה דאורייתא החמירו, אבל בשר עוף בחלב דרבנן הקילו. ורבינו תם תירץ דבביצת נבלה החמירו משום דנבלה היא דבר האסור, אבל בשר עוף בחלב דהוי היתר דכל חד וחד באפי נפשיה שרי.

ולפירושו מתיישב מה שמפרש בערוך דהא דאמר בריש פרק הדר עם הנכרי (עירובין דף סב:): דאפילו ביעתא בכוחא לא לישרי איניש קמי רביה דהיינו כגון ששחט התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות, דאי בסתם ביצים אותן אין צריכין היתר דאין לך ע"ה שלא ידע שמותר בחלב! ולפי תירוץ הלכות גדולות קשיא, מאי "אפילו" דקאמר "אפילו ביעתא בכוחא"? אטו מי פשוט היתר זה כל כך טפי משאר מילי? הא פלוגתא היא, דלמאן דאמר בשר עוף בחלב דאורייתא אסירא מידי דהוה אביצת נבלה!

- ויש לומר דלהכי קאמר "אפילו", שכל העולם היו נוהגין בו היתר. ובפרק קמא דביצה (דף ו:): נמי פשיטא ליה לש"ס דשרי גבי הא דאמר רב "ביצה עם יציאת רובה נגמרה" דקאמר "למאי? אילימא דשרי לאוכלה בחלב, הא במעי אמה אסירא, והתניא השוחט התרנגולת כו" משמע דפשיטא ליה דלא הוה פליג רב.
- ועוד י"ל דהיינו טעמא דאסרי ב"ה ביצת נבלה גזירה אטו ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דגמרה באיסור. ומיהו אין נראה תירוץ זה, דהא לא גזרינן ביעי דשיחלא בתרא אטו ביעי דשיחלא קמא ואטו ביעי דספנא מארעא!

ג. ספר יראים סימן סג [דפוס ישן - קמט]

תניא בביצה פ' ראשון [ז' א'] השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן בחלב ואם היו מעורות בגידין אסור. פי' ר"י גאון מ"ט מותרות ביצים פירשא בעלמא הוא ה"מ לענין בשר בחלב שחוטה אבל ודאי שחט גוי תרנגולת ומצא ביצים גמורות אף על גב דאינן מעורות כיון דאיסור נבלה דאורייתא היא אסורים, דקתני גבי קולי ב"ש וחומרי ב"ה בעדיות (רפ"ה) ביצת נבילה אם כיו"ב נמכרת בשוק ב"ש מתירים וב"ה אסורים. למדנו מדבריו שאסור ליתן ביצים גמורות הנמצאים בתרנגולת בחלב חיה ובגבינה דאיסור דאורייתא כאשר פי' למעלה שחיה ועוף בחלב דאורייתא. אעפ"י שיש לדחות ראיה דעדיות, דהא לא דמי להא דאסרי לה ב"ה בנבילה לאו משום דבשר הוי, דאפילו אין תורת בשר עליה מיתסרי בנבילה דכתיב "לא תאכל כל נבילה" - כל הנאכל בנבלה נאסר.

ד. קובץ שעורים ביצה אות כז

תירץ בספר יראים - מצות בשר בחלב - דביצים הוי בכלל נבילה, אבל אינו בשר, ולענין כב"ה בשר בעינן, אבל לענין איסור נבילה לא בעינן בשר, אלא כל דבר הנאכל איתסר בנבילה, ולפי"ז תיקשי, אמאי לא משני פסחים כ"ב כשהותרה נבילה היא ודמה הותרה, ובתוס' הוכיחו מזה דדם לא מיקרי בשר, ונראה דעתם, דלענין איסור נבילה בעינן ג"כ בשר.

אפילו ביעתא בכוחא

ה. תוספות מסכת עירובין דף סב עמוד ב

אפילו ביעתא בכוחא - מפרש בערוך דלאו בסתם ביצים איירי דאותן אין צריכין היתר, דאין לך עם הארץ שלא ידע שמותרות בחלב! אלא כששוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות שמותר לאוכלן בחלב, כדתניא בפ"ק דביצה (דף ו:).